

Oslo 04.12.24

Høringsuttalelse fra Naturvernforbundet til Høring av forslag til nye forbud av fremmede planter

Høringsnummer 2024/8056

Naturvernforbundet støtter Miljødirektoratets forslag om å forby innførsel, omsetting og utsetting av 97 nye fremmede planter.

Økosystemkostnader og restaureringskostnadene knyttet til fremmede arter er enormt store også i Norge. Derfor er det helt avgjørende at det innføres strenge regelverk og omfattende forbudslistor mot de artene som utgjør en betydelig økologisk trussel.

Derfor er det bra at Miljødirektoratet følger opp det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget i Fremmedartslista 2023 med konkrete tiltak. Men vi mener også at Miljødirektoratet bør utvide forbudslista ytterligere med flere arter, og legge mindre vekt på kommersielle interesser i sine vurderinger i tråd med IPBES-rapporten om fremmede skadelige arter (2023).

Fremmede arter er en av de fem største truslene mot det biologiske mangfoldet globalt, og det er svært viktig at Norge følger opp sine internasjonale forpliktelser på dette punktet. Mål nr. 6 i naturavtalen (Kunming-Montreal) sier at vi skal «Eliminere, minimere, redusere og/eller avbøte påvirkningen fra fremmede skadelige arter på naturmangfold og økosystemtjenester (...) med minst 50 prosent innen 2030». Og det er godt kjent at dess lengre man venter med å innføre tiltak jo dyrere vil det koste både samfunnet og naturen og dens naturgoder.

Fremmede treslag – innfør et ekte forbud

Vi mener det ikke bør gjøres unntak fra forbudet for utenlandske treslag, verken til leplanting, skogbruksformål eller andre bruksområder.

Hovedformålet med leplantinger er å skjerme mot vind, og det betyr at trærne vil plantes på vindutsatte steder. For fremmede skadelige arter som har lette frø med omfattende vindspredning, som sitkagran og lutzgran, vil dette bety at man åpner opp for økt spredning til og belastning på norsk natur. Dette er stikk i strid med forpliktelsene under naturavtalens mål 6.

Det finnes også gode eksempler, som Aukra kommune, der fremmede arter som ble brukt til leplanting har blitt fjernet, og man ser at det blir tilvekst av stedegne arter i lebeltet. Disse overtar lefunksjonen, og utgjør ikke en økologisk risiko for omkringliggende natur. Dette viser at det finnes stedegne alternative arter som kan gi god le – disse må erstatte invasive fremmedarter som fører til store og uakseptable skader for naturmangfoldet.

Det er også lite hensiktsmessig at forvaltningen av disse fremmede treslagene deles på to ulike forskrifter. Forbudet mot de fremmede treslagene bør også gjelde for skogbruksformål (som nå forvaltes etter forskrift om fremmede treslag).

Miljødirektoratet må ikke la bransjestandarden PEFC og Forskrift om fremmede treslag være styrende, men heller sette inn tiltak/forbud som retter seg mot alle farlige, invasive arter, også de som brukes i skogbruket. Dette er helt nødvendig for at forbudet faktisk skal ha en god effekt, og det finnes andre alternative arter skogbruket kan bruke til sine skogbruksformål. Her ønsker vi at Miljødirektoratet taler naturens sak, ikke skognæringas.

Føre-var prinsippet må følges og flere arter må forbys

Naturmangfoldlovens føre-var-prinsipp (§9) må ligge til grunn når Miljødirektoratet vurderer hvilke ytterligere dørstokkarter som bør innlemmes i forbudslista. Mange av artene som nå er foreslått til forbudslista er allerede etablerte i norsk natur. Vi mener at Miljødirektoratet bør sette enda flere dørstokkarter på forbudslista for å følge føre-var-prinsippet og i tråd med kunnskapen om at de mest effektive tiltakene settes inn på et tidlig stadium, før de fremmede artene rekker å spre og etablere seg i norsk natur (IPBES, 2023).

Miljødirektoratet må også utvide forbudslista til å omfatte arter fra andre artsgrupper, og legge strengere føringer for import av hageplanter med jordklump. Et skrekkeeksempel er arter fra organismeslekta *Phytophthora*. De innføres i store mengder til Norge på levende planter og i jordklumper. De sprer seg ut fra hagesentre og flere av artene gjør stor skade på naturlig vegetasjon og artsmangfold. Nylig publiserte NINA resultater fra en studie der de estimerer hvor stort omfanget kan være: 1,9 milliarder virvelløse dyr og 800 millioner spirer kommer til Norge som blindpassasjerer i hageplanter hvert år¹. Det er på høy tid at

¹ [Milliarder av småkryp invaderer oss via hageplanter](#)

det legges strengere restriksjoner på denne importen som kan få uante negative konsekvenser for norsk natur i fremtiden.

Kommersielle interesser må vektlegges i mindre grad

Miljødirektoratet ber spesifikt om innspill fra kommersielle aktører. Vi mener at direktoratet må vektlegge kunnskapen om økologisk risiko og naturforvaltning høyere enn hensynet til næringsaktører med kommersielle interesser. Disse aktørene har økonomiske grunner til å ønske å minimere forbudslista – Miljødirektoratet må la seg styre av naturkunnskap.

Nødvendig med flere tiltak og strengere håndhevelse

Vi vil understreke at det også trengs flere andre ambisiøse tiltak for å få bedre kontroll og reversere alle de negative konsekvensene som fremmede arter allerede utgjør. Det innbefatter både strengere importregler for levende materiale, strengere og mer nøyaktig kontroll ved innføring av levende planter, forbud mot planteimport med jordklumper, nei til utplanting av sitka og lutz i skogbruket samt mer fokus på bedre håndtering av hageavfall og strengere håndhevelse av brudd på alle disse kravene.

Hilsen Naturvernforbundet,

Rebecca Biong, fagrådgiver naturmangfold

Arnodd Håpnes, fagleder naturmangfold